

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A helyi adók és a gépjárműadó nyilvántartása, kezelése

Szerző: dr. Szénási-Varga Nóra

Szolnok, 2016. április 10.

Bevezető gondolatok

Egyik korábbi témaválasztásomhoz hasonlóan, jelen írásom is az adójog területéhez kapcsolódik. Az önkormányzat kezelésébe tartozó helyi adók és a gépjárműadó nyilvántartásával és kezelésével összefüggő szabályrendszert tekintem át.

A helyi adókról szóló 1990.évi C. törvény felhatalmazása alapján az önkormányzat képviselő testülete az önálló gazdálkodás feltételeinek megteremtése érdekében, a gazdasági önállósulás eszközeként az illetékességi területén helyi adók bevezetésére jogosult. A törvény keret jellegű, a képviselő testület a helyi sajátosságokhoz, igényekhez, a lakosság és a vállalkozások teherbíró képességéhez igazodva határozza meg a településen bevezetendő adófajtát. A helyi adó teljes mértékben az önkormányzat saját bevételét képezi.

A gépjárműadó nem tartozik a klasszikus helyi adók közé, de nyilvántartási rendszere azonos a helyi adók kezelésével. Az átengedett központi adók közé tartozik, olyan adóbevétel, amely az állami költségvetés bevételét képezi, de a törvény megosztja a beszedett adóbevételt az állam és az önkormányzat között. A gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény alapján megállapított gépjárműadó beszedésére azonban az önkormányzati adóhatóság kötelezett.

A 2008 és 2012 között beszedett gépjárműadó címzettje 100%-ban az önkormányzat volt, 2013. január 1-jétől viszont nem teljes mértékben képez önkormányzati (saját) bevételt. Az önkormányzathoz csupán az adó 40%-a, míg a központi költségvetés bevételei közé ennek 60%-a kerül, jelentős bevételkiesést okozva ezzel az önkormányzatnak.

A helyi adók és a gépjárműadó nyilvántartása, kezelése.

Törzsadattári nyilvántartás

A nyilvántartás az államháztartás szerveinek törvény által megállapított kötelezettsége, legyen szó akár ingatlan-nyilvántartásról, vagyonnyilvántartásról, lakcímnnyilvántartásról vagy éppen az adózók törzsadatainak nyilvántartásáról. A legalapvetőbb nyilvántartás a Kincstár által vezetett törzskönyvi nyilvántartás, melyet a kincstár vezet többek között a helyi önkormányzatokról is. Ez a nyilvántartás közhiteles és nyilvános. Az államháztartás szerveinek egyéb nyilvántartásaiba azonban nem tekinthetünk be ilyen szabadon.

A 37/2015.(XII.28.) NGM rendelet szabályozza az önkormányzati adóhatóság hatáskörébe tartozó adók és adók módjára behajtandó köztartozások nyilvántartásának, kezelésének, elszámolásának, valamint az önkormányzati adóhatóság adatszolgáltatási eljárásának szabályait. A rendelet többek mellett kiterjed pl. a helyi adókra, a belföldi és ideiglenes rendszámú gépjárművek gépjárműadója, a magánszemély termőföld-bérbeadásából származó jövedelmének adójára, a talajterhelési díjra, az önkormányzati adóhatóság hatáskörébe tartozó adók módjára behajtandó köztartozásokra stb.

Nyilvántartások létrehozása, tartalma.

Az önkormányzati adóhatóságok részére a fizetési kötelezettség jogcíme, összege, az abban bekövetkezett változás, valamint a befizetés, az elszámolt késedelmi pótlék, bírság, végrehajtási költség és a fennálló hátralék vagy túlfizetés megállapításához szükséges adatokról a fent említett rendelet nyilvántartási kötelezettséget állapít meg.

Az önkormányzati adóhatóság által vezetendő főbb nyilvántartások:

- adózói törzsadat-nyilvántartás,
- az adózó egyedi adatait tartalmazó, folyamatosan vezetett adófolyószámla-nyilvántartás,
- az adózó képviselőjére vonatkozó nyilvántartás,
- adózónként és adónemenként vezetett bejelentkezési, változás-bejelentési, bevallási nyilvántartás,

- az adófelfüggesztést igénybe vevők nyilvántartása,
- a feltételes adómentességet igénybevevő adózók nyilatkozatainak nyilvántartása,
- a gépjárműadó megállapításához szükséges hatósági adatszolgáltatások nyilvántartása,
- befizetések, számlakivonatok, utalások és az átfutó bevételek nyilvántartása,
- behajthatatlan adótartozások nyilvántartása,
- biztosítási intézkedések nyilvántartása,
- végrehajtási eljárás nyilvántartása.

A nyilvántartások kötelező tartalma:

- a) Az adózók törzsadat nyilvántartásának az adózók állandó, természetes azonosító adatait,(vállalkozók esetében név, adószám, székhely, telephely, cégbejegyzés szám, bankszámlaszám, statisztikai számjel) és a helyi adók adatait kell tartalmaznia. Tartalmazza az adózó nem állandó jellegű adatait, mely magába foglalja az évközi adóváltozási tételeket, tételenként az adózó azonosító adatát, az adó nemét, a változás forint összegét, azt a megnevezést vagy jelölést, amely meghatározza a változás könyvelési tétel jellegét. Vállalkozók esetében tartalmaz még olyan jelöléseket mint pl. „f.a”, „cs.a.”, „v.a.” stb.
- b) Az adózó helyi önkormányzatoknál nyilvántartott adószámlájának tartalmaznia kell a törzsadat nyilvántartásban feltüntetett adatokat, a nem állandó jellegű adatok közül az évközi változásokat és az ezekről tárolt információkat, valamint a befizetés összegét, a számlakivonat számát, a felszámolt pótlékot, bírságot és végrehajtási költséget azonosító adatokat és összegüket
- c) A képviseleti nyilvántartás tartalmazza a képviselő nevét, lakhelyét, képviselői minőségét, a képviselet jellegét, időtartamát, adóazonosító számot.

- d) Ezen nyilvántartás az adózó által benyújtott bejelentkezés, bevallás, változás-bejelentés tényét és időpontját, az adózó által valamennyi bejelentett és bevallott adatot tartalmaz adózónként és adónemenként.
- e) Az adófelfüggesztést igénybevevőkről készült nyilvántartás tartalmazza az adózó és az ingatlan azonosító adatait, az adófelfüggesztés kezdetét, a kivetett adó összegét éves bontásban, a kamatot, a bejegyzett jelzálogjog összegét valamint az adófelfüggesztés megszűnésének idejét és okát.
- f) A feltételes adómentességet igénybe vevő adózók nyilatkozatainak nyilvántartása tartalmazza az adózó azonosító adatait, a vonatkozó adónemet, a benyújtás tényét és idejét.
- g) A gépjárműadó megállapításához szükséges hatósági adatszolgáltatás nyilvántartása tartalmaz minden olyan az adózóra és a gépjárműre vonatkozó azonosító adatot, amely a gépjárműadó megállapításához szükséges.
- h) A befizetések, számlakivonatok, utalások és az átfutó bevételek nyilvántartása tartalmazza a számlavezető hitelintézettől érkező napi számlakivonat adatait valamint ezek alapvető egyeztetésére és ellenőrzésre vonatkozó rendjét.
- i) A behajthatatlan adótartozások nyilvántartása az adózó azonosító adatait, az adónemet, a behajthatatlannak minősített adótartozás összegét és a behajthatatlanná nyilvánítás idejét tartalmazza.
- j) A biztosítási intézkedések nyilvántartása tartalmazza az érintett adózó azonosítására vonatkozó adatokat, az elrendelés idejét, az intézkedés alapjául szolgáló okiratot, az intézkedés típusát, a feloldást és annak jogalapját.

k) A végrehajtási eljárás nyilvántartása tartalmazza:

- az adós természetes személyi adatait, személyi azonosítóját, lakhelyét, székhelyét, adó valamint bankszámlaszámát,
- a végrehajtást kérő adatait, azonosítóit,
- a végrehajtható okirat adatait,
- a kimutatott köztartozás összegét és járulékait,
- a foganatosított végrehajtási cselekményeket, azok időpontját és eredményét,
- az adótartozás megfizetéséért felelős személy adatait,
- a végrehajtással kapcsolatosan felmerült költségeket
- a végrehajtást kérő és az adó költségkedvezményeit.

A befizetések, fizetési számlakivonatok, utalások és az átfutó bevételek valamint a más szervezetet megillető bevételek nyilvántartása:

A számlavezetést illetően a helyi önkormányzat jelenleg még nem tartozik azon szervek közé, akiknek a számláját kötelezően a Kincstár vezeti. Tehát jelenleg még minden önkormányzat maga dönthet és választhatja meg, hogy bankszámláját melyik hitelintézet vezeti.

Az önkormányzati adóhatóság részére a hitelintézet pl. adó beszedési számlákat, késedelmi pótlék-, bírság és végrehajtási költség beszedés számlákat, eljárási illeték beszedési számlát vezet.

Az önkormányzati adóhatóság fizetési számlakivonat nyilvántartást vezet a bank napi számlakivonatai alapján, melyeken egy összegben szerepelnek a napi befizetések, a kiutalások és ezek egyenlege. A befizetések és az utalások nyilvántartását a bank által megküldött bizonylatok alapján kell vezetni.

A nyilvántartás helyességének ellenőrzése érdekében a számlakivonatokon jóváírt összegeket naponta egyeztetni kell a készpénz-átutalási megbízásokról készült másolatokkal, melyeket a bank

mellékel az adóhatóság részére, valamint a postán befizetett készpénz-átutalási megbízásokról készült kivonatokkal. A számlakivonatok adatait nyilvántartásban szereplő adatokkal való egyeztetés után rögzíteni kell a fizetési számlakivonat nyilvántartásba.

A számlákról kiutalt összegekről kiadási naplót kell vezetni, melyben minden olyan adatot, információt rögzíteni kell, amely alapján nyomon követhető a kiutalt összeg útja.

Kötelező egyezőség: a számlakivonat -nyilvántartás alapján meg kell egyeznie a kiutalt összegnek a kiadási naplóban szereplő utalás összegével, a befizetett összegnek az adózók adószámláin nyilvántartott befizetések összegével, valamint az átfutó bevételek, a más szervezetet megillető bevételek nyilvántartásában szereplő befizetések összegével.

A nyilvántartásokat támogató informatikai háttér:

Az önkormányzati adóhatóság a helyi adók és a gépjárműadó nyilvántartását az e célra kifejlesztett programrendszer segítségével végezi. Ez a program az ONKADO - Önkormányzati hatáskörbe tartozó adók nyilvántartó rendszere - melynek a hatályos jogszabályok szerint kell működnie.

A program használatához egyedi jelszó és felhasználói jogosultság szükséges, mellyel az adóügyi dolgozók rendelkeznek. Külön menüpontban állítható be, hogy adott felhasználónak milyen jogosultságai vannak, azaz milyen feladatkörben dolgozhat az adó rendszerben, mely kódokra épül, ezáltal téve egységessé a nyilvántartás adatainak tárolását és visszakereshetőségét.

Az ONKADO - program a következő menüpontokból tevődik össze:

Napi munka

Időszakos munka

Szolgáltatások

Állományok

Környezet

A „Napi munka” menüpontban lehetővé válik a törzsadatok lekérdezése, azok módosítása, a könyvelés, a pénzforgalom feldolgozása, valamint az adózók számlaszámainak nyilvántartása is.

E menüpontban történik az átfutó tételek kezelése, itt készíthetők pénzforgalommal kapcsolatos listák, továbbá a költségvetési számlák analitikus nyilvántartásai is innen kerülnek átadásra a főkönyvi nyilvántartás részére.

E menüpont fontos eleme az adózók személyi adatgyűjtő lapja.

Az adatgyűjtő az adózó aktuális könyvelési és pénzforgalmi adatait tartalmazó, mérleg elv alapján felépülő táblázat, mely az adózó személyes adatain kívül adónemenként (számlatípusonként) tartalmazza az adózók előírásainak és törléseinek összegét. Látható a számlán, hogy múltira vagy folyó évre vonatkozik-e az előírás, mutatja a számla az adónem kódját, a még meg nem fizetett adó összegét, az esedékesség időpontját, a számlakivonat sorszámát, a befizetés összegét és a dátumát. Az adatgyűjtő befizetés oldalára a pénzforgalom feldolgozásakor kerül adat.

Az „Időszakos munka” menüpontban készíthetők el a folyó év állományainak kimutatásai és a zárási összesítő, melyek által az adóhatóság teljesíteni tudja adatszolgáltatási kötelezettségét a saját költségvetése felé, illetőleg a kincstáron keresztül a központi költségvetés felé. Mindezekon felül számos lista (hátralékos, túlfizetéses stb.) készítését teszi lehetővé a program.

A listák kinyomtatása a „Szolgáltatás” menüpont használatával lehetséges, valamint itt érhető el az Iratszerkesztés almenüpont, melynek segítségével a feldolgozás során előre megszerkesztett iratmintába kerülnek az adózók adatai.

Az „Állományok” menüpont használatára évváltások esetében, illetve a mentések elkészítésekor vagy már előzőleg mentett adatok visszatöltésekor kerül sor, míg a „Környezet” menüpontban az adóhatóság adatai, az adónemek, valamint a különböző kódok találhatóak.

Az ONKADO - program használata az önkormányzatok adóztatási feladatait nagymértékben segíti, könnyíti. Széleskörű információval látja el a felhasználót, pontos és megbízható. Sajnálatos, hogy a fejlesztése nem szerepel a jövő tervei között.

Az adatszolgáltatás

Az önkormányzati adóhatóság az adókról különböző időpontokban adatszolgáltatást teljesít a Kincstár részére az elektronikus rendszeren keresztül.

Az adatszolgáltatást a 37/2015.(XII.28.) NGM rendelet mellékleteiben felsorolt, kötelezően alkalmazandó nyomtatványon teljesíti.

Adatot szolgáltat többek között:

- az adóhatóság előtt indítható elektronikus ügyek fajtájáról,
- az adófelfüggesztést igénybevevő adózókról,
- a kivétessel megállapított adókról,
- az idegenforgalmi adóról,
- az állandó jellegű iparűzési adóról,
- az ideiglenes jellegű iparűzési adóról.

A féléves/éves tevékenységet lezárandóan az önkormányzati adóhatóság az általa nyilvántartott közterhekről az adózók adószámláján lévő adatok alapján félévi illetve év végi zárási összesítőt készít és elektronikus úton küldi meg a Kincstár részére.

Összegzés

Az adók nyilvántartásáról és kezeléséről írt gondolataim az elméleti ismeretek mellett bepillantást engednek abba a nyilvántartási rendszerbe, amit elsősorban csak a szakma ismer, kívül esik az adózók látókörén. Magánemberként - adózóként- évente többször is találkozhatunk azokkal a hivatalos iratokkal, levelekkel, befizetési csekkekkel, ami az ONKADO nyilvántartási rendszer alkalmazásával készült.

Felhasznált jogszabályok:

37/2015.(XII.28.) NGM rendelet az önkormányzati adóhatóság hatáskörébe tartozó adók és adók módjára behajtandó köztartozások nyilvántartásának, kezelésének, elszámolásának, valamint az önkormányzati adóhatóság adatszolgáltatási eljárásának szabályairól

2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről

1990. évi C. törvény a helyi adókról

1991. évi LXXXII. törvény a gépjárműadóról

Felhasznált szakirodalom:

ONKADO Felhasználói dokumentáció 2004

